COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 10.7.2020
COM(2020) 325 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

AL TREILEA RAPORT DIN CADRUL MECANISMULUI PRIVIND SUSPENDAREA EXCEPTĂRII DE LA OBLIGATIVITATEA VIZELOR

{SWD(2020) 132 final}

I. Introducere

Liberalizarea vizelor continuă să genereze reforme esențiale în domeniul migrației, al securității și al justiției și facilitează contactele între persoane, prin scutirea resortisanților țărilor terțe de obligația de a deține viză pentru șederi a căror durată totală nu depășește 90 de zile în cursul oricărei perioade de 180 de zile. Regimul de scutire de viză implică și responsabilități. Țările terțe trebuie să îndeplinească în permanență cerințele în materie de liberalizare a vizelor și să se asigure că există condiții pentru buna gestionare a migrației și a securității în orice moment. Acest lucru este în conformitate cu abordarea globală a Comisiei Europene referitoare la toate aspectele legate de migrație și securitate.

Acest **al treilea raport din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor** rezultă din obligația Comisiei de a monitoriza îndeplinirea continuă a cerințelor privind liberalizarea vizelor de către țările terțe care beneficiază de acces fără viză și de a prezenta Parlamentului European și Consiliului un raport referitor la aceste chestiuni, cel puțin o dată pe an[1]. Din punct de vedere geografic, raportul continuă să vizeze țările care au încheiat cu succes un dialog privind liberalizarea vizelor. Datele statistice din raport reflectă datele Eurostat pentru 2019, cu un accent pe variația înregistrată în perioada 2018-2019. În măsura posibilităților, evoluțiile politice din țările analizate sunt descrise până la publicarea prezentului raport în iulie 2020. La fel ca în cazul celui de Al doilea raport din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor[2] din 17 decembrie 2018 (denumit în continuare „cel de al doilea raport"), prezentul raport se axează pe domenii specifice[3] în care sunt necesare acțiuni suplimentare pentru a asigura caracterul durabil al progreselor realizate. Printre acestea se numără migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia, ordinea și siguranța publică (inclusiv criminalitatea organizată, anticorupția, asigurarea respectării legii și combaterea spălării banilor). Prin urmare, prezentul raport nu vizează criteriile de referință cu un nivel stabil de punere în aplicare.

După introducerea restricțiilor legate de pandemia de COVID-19 în majoritatea statelor membre ale UE și a țărilor partenere la jumătatea lunii martie, circulația în regiunea Balcanilor de Vest și în regiunea Parteneriatului estic a scăzut considerabil. Majoritatea măsurilor restrictive impuse în țările partenere au fost eliminate ulterior. La 11 iunie 2020, Comisia a adoptat o comunicare în care evaluează aplicarea restricției temporare a călătoriilor neesențiale către UE[4]. În ceea ce privește țările din vecinătatea UE, Comisia și-a exprimat disponibilitatea de a asocia îndeaproape regiunea Balcanilor de Vest[5] la punerea în aplicare a

---

1 În conformitate cu articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2018/1806 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerați de această obligație, JO L 303, 28.11.2018, p. 39.

2 COM (2018) 496 final.

3 Comisia continuă să monitorizeze situația la scară mai largă din domeniul afacerilor interne și al justiției, care este relevantă și pentru punerea în aplicare a angajamentelor și a criteriilor de referință privind liberalizarea vizelor, în contextul pachetului UE de extindere pentru țările din Balcanii de Vest care beneficiază de un regim de călătorii fără viză și în contextul punerii în aplicare a acordurilor de asociere respective pentru țările Parteneriatului estic.

4 COM(2020) 399 final

5 Comunicarea Comisiei: Sprijinirea Balcanilor de Vest pentru combaterea COVID-19 și redresarea post-pandemică [COM (2020) 315 final].

foii de parcurs europene comune cu privire la ridicarea măsurilor de izolare impuse pentru a contracara pandemia de COVID-19.Astfel, Consiliul a adoptat la 30 iunie 2020 o recomandare privind eliminarea treptată a restricțiilor vizând călătoriile neesențiale către UE, în care a inclus o primă listă cu 15 țări (printre care se numărau Georgia, Muntenegru și Serbia). Recomandarea reprezintă un prim pas în direcția eliminării restricției și urmează abordarea progresivă propusă de Comisie.

Prezentul raport este însoțit de un **document de lucru al serviciilor Comisiei**, care oferă informații generale mai detaliate.

II. Evaluarea domeniilor specifice în conformitate cu criteriile de referință privind liberalizarea vizelor

II.1 Balcanii de Vest

Albania

Migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia

În perioada 2018-2019, numărul de cazuri în care unor cetățeni albanezi li s-a refuzat intrarea în spațiul Schengen+ a scăzut cu 9 % (de la 21 515 la 19 670), în timp ce numărul cetățenilor albanezi depistați în situație de ședere ilegală a crescut cu 6 % (de la 32 355 la 34 410). Dintre toate țările din Balcanii de Vest analizate în raportul de față, Albania are, în continuare, cel mai ridicat nivel de migrație neregulamentară. Numărul de cetățeni albanezi detectați cu documente false, inclusiv pașapoarte UE, a crescut cu 64 % în 2019 față de 2018.

Numărul cererilor de azil depuse de cetățenii albanezi în spațiul Schengen+ a continuat să scadă pentru al patrulea an consecutiv, în 2019 depunându-se 18 555 de cereri față de 19 615 în 2018, ceea ce reprezintă o scădere de 5 %. În ciuda unei tendințe descendente, în 2019 Albania s-a aflat pe primul loc în topul țărilor cu regim de călătorii fără viză din Balcanii de Vest în ceea ce privește numărul cererilor de azil. Rata de recunoaștere a cererilor de azil[6] a scăzut la 5,6 % în 2019 (față de 7,6 % în 2018). În primul trimestru al anului 2020 s-a raportat depunerea unui număr de 2 895 de cereri de azil, cu 44 % mai puțin decât în aceeași perioadă a anului 2019.

În ceea ce privește cooperarea în materie de readmisie, s-a înregistrat o scădere a ratei de returnare. În 2019, rata de returnare a scăzut la 50 % (față de 66 %[7] în 2018), 15 370 de cetățeni albanezi fiind returnați efectiv. Cu toate acestea, întrucât statele membre ale UE raportează o bună cooperare în ceea ce privește readmisia propriilor cetățeni și a resortisanților țărilor terțe, această scădere poate fi rezultatul prelucrării unor volume de decizii excepțional de mari, a întârzierilor acumulate din anii precedenți și, eventual, a deplasărilor secundare.

---

6 În sensul prezentului raport, rata de recunoaștere a cererilor de azil este calculată ca ponderea tuturor deciziilor pozitive în primă instanță (privind statutul de refugiat, protecția subsidiară, protecția umanitară în conformitate cu dreptul național) din numărul total al deciziilor în primă instanță.

7 Rata de returnare într-un anumit an se calculează ca raportul dintre numărul cetățenilor albanezi returnați în Albania într-un anumit an din spațiul Schengen+ și numărul cetățenilor albanezi care au primit un ordin de returnare în același an.

Depunerea de cereri de azil nefondate de către cetățenii albanezi în statele membre ale UE și în țările asociate spațiului Schengen rămâne o problemă care necesită eforturi continue și substanțiale din partea autorităților albaneze. În acest sens, Albania continuă să pună în aplicare măsuri care să remedieze problema cererilor de azil nefondate depuse de cetățenii albanezi. Autoritățile albaneze au consolidat eforturile de informare a populației cu privire la drepturile și obligațiile regimului de călătorii fără viză, precum și sancțiunile pentru încălcarea acestor obligații. Acestea au continuat să organizeze proiecte și campanii de informare și au publicat în mod regulat informații relevante pe site-urile web și pe platformele de comunicare sociale guvernamentale.

De asemenea, autoritățile albaneze au consolidat cooperarea operațională cu statele membre ale UE cele mai afectate de migrația neregulamentară și de cererile de azil nefondate și au înăsprit controalele cetățenilor albanezi care călătoresc în străinătate, inclusiv în ceea ce privește minorii, prin interviuri mai amănunțite la ieșire. În decembrie 2019, Albania a adoptat măsuri suplimentare de prevenire a traficului de persoane.

Albania este prima dintre țările din Balcanii de Vest care a încheiat și a transpus Acordul cu UE privind statutul Poliției de frontieră și al gărzii de coastă la nivel european (Frontex)[8]. Intrarea în vigoare a acordului la 1 mai 2019 a fost urmată de o detașare a echipelor comune Frontex la granița Albaniei cu Grecia la 21 mai 2019. Aceasta a marcat o nouă etapă pentru cooperarea la frontieră între UE și țările din Balcanii de Vest. În pofida limitărilor legate de pandemia de COVID-19, operațiunea continuă să dea rezultate. Până în iunie 2020, un număr de 20 de state membre ale UE au participat la această operațiune comună și peste 12 000 de migranți neregulamentari au fost reținuți.

Ca urmare a pandemiei de COVID-19, Albania și-a închis granițele la 16 martie 2020 și, ulterior, a declarat starea de urgență la 24 martie, care a fost ridicată la 23 iunie. La 22 martie, toate zborurile comerciale au fost anulate. La 1 iunie, Albania și-a deschis toate frontierele terestre cu vecinii săi. În această perioadă, autoritățile albaneze au repatriat în jur de 2 500 de cetățeni aflați în străinătate (în principal, din UE), prin intermediul zborurilor charter. Unele zboruri comerciale (Viena, Belgrad, Atena) au fost reluate la 15 iunie.

Ordinea și siguranța publică

Grupurile infracționale organizate vorbitoare de limbă albaneză săvârșesc un spectru diversificat de infracțiuni și sunt deosebit de active într-o gamă largă de activități infracționale în UE, deși nu se poate face o legătură exclusivă cu Albania sau cu cetățenii albanezi. Potrivit Europol, cetățenii albanezi sunt printre cei mai frecvent raportați suspecți din afara UE pentru infracțiuni grave. Aceștia sunt unii dintre cei mai frecvenți utilizatori ai documentelor obținute în mod fraudulos privind deplasările aeriene în spațiul Schengen.

Albania a continuat să își consolideze rezultatele înregistrate și eficacitatea eforturilor sale de aplicare a legii pentru combaterea criminalității organizate. Un număr mai mare de operațiuni ample ale poliției a condus la arestări foarte vizibile, urmăriri penale și trimiteri în judecată în cazuri importante, inclusiv ca urmare a cooperării polițienești mai cu statele membre ale UE. Autoritățile albaneze au demonstrat în mod constant un angajament puternic privind

[8] Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (EBCGA), cunoscută sub denumirea Frontex.

combaterea producției și a traficului de canabis. Albania este singura țară din regiune care permite instituirea unui mecanism de monitorizare intruzivă de către o țară terță (aerocartografieri realizate de Guardia di Finanza italiană pentru detectarea și monitorizarea plantațiilor de canabis din Albania, cu cofinanțare UE). Cu toate acestea, există un decalaj considerabil între numărul de noi sesizări și de condamnări definitive.

În februarie 2019, Albania a adoptat o nouă strategie națională privind armele de calibru mic și armamentul ușor pentru perioada 2019-2024. Un punct focal privind armele de foc a fost înființat în aprilie 2019, care însă trebuie integrat pe deplin în structura poliției pentru a deveni operațional sută la sută.

În 2018 și 2019, Albania a întreprins o serie de acțiuni legislative pentru îmbunătățirea cadrului juridic în domeniul corupției. Tendința generală pozitivă în ceea ce privește istoricul investigațiilor, urmăririlor penale și condamnărilor în lupta împotriva corupției a continuat, deși condamnările finale pentru funcționarii de nivel înalt sunt în continuare rare.

În ianuarie 2020, guvernul albanez a adoptat un pachet legislativ care introduce măsuri preventive pentru intensificarea luptei împotriva corupției, criminalității organizate și a terorismului, punând accent în special pe sechestrarea și confiscarea bunurilor provenite din săvârșirea de infracțiuni. Această lege oferă un set de noi instrumente de investigare puse la dispoziția Parchetului Special din cadrul nou-înființatei structuri speciale de combatere a corupției și a criminalității organizate.

Albania realizează o reformă completă și cuprinzătoare a justiției, care are drept scop consolidarea eforturilor generale de combatere a corupției și a criminalității organizate. Această reformă include și reevaluarea temporară a tuturor judecătorilor și procurorilor (printr-un proces de validare), care a continuat într-un ritm constant, cu rezultate tangibile. Validarea a continuat, în pofida impactului pandemiei de COVID-19. Deși audierile au fost suspendate temporar din cauza măsurilor de izolare, activitățile de investigare legate de dosarele de validare au continuat la distanță. Audierile în vederea validării au fost reluate la 3 iunie 2020. Per ansamblu, în 64 % din dosarele de validare prelucrate până în prezent au condus la concedieri sau la demisii voluntare din partea persoanelor evaluate. Procesul de validare și rezultatele sale sunt esențiale pentru a restabili încrederea publicului în sistemul de justiție și în organismele publice de asigurare a respectării legii.

Un ofițer de legătură Europol a fost detașat în Albania în iunie 2019, iar în iulie Europol și-a deschis oficial biroul de legătură la Tirana, primul din Balcanii de Vest. Acest lucru a consolidat în continuare cooperarea între agenții de poliție din statele membre ale UE și din Albania în lupta împotriva criminalității organizate și a sprijinit armonizarea eforturilor de a combate în comun amenințările transfrontaliere și de a lupta cu rețelele infracționale.

Acordul de lucru între Albania și Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, primul din Balcanii de Vest, a fost semnat în martie 2019. Acesta permite furnizarea de expertiză esențială autorităților albaneze și sprijină o apropiere suplimentară a legislației și politicilor albaneze cu cele ale UE în ceea ce privește drogurile.

În plus, acordul de cooperare dintre Eurojust și Albania a intrat în vigoare la 1 noiembrie 2019. Acordul va facilita și mai mult cooperarea judiciară între UE și practicienii albanezi și va intensifica lupta împotriva criminalității organizate transnaționale.

Albania a fost una dintre primele țări din Balcanii de Vest care, la 9 octombrie 2019, au semnat cu Comisia un acord bilateral de punere în aplicare privind combaterea terorismului, ca urmare a Planului de acțiune comun UE-Balcanii de Vest pentru combaterea terorismului[9]. Albania și-a prezentat primul raport privind punerea în aplicare a acordului în iunie 2020.

Numărul de condamnări pentru spălarea banilor rămâne scăzut și încă lipsește o anchetă paralelă sistematică privind finanțarea terorismului. În urma adoptării „pachetului de la Moneyval" de către Parlamentul Albaniei în iunie 2019, Comitetul Moneyval a apreciat că, în ansamblu, Albania a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor sale din 2018, însă persistă unele probleme[10]. La 21 februarie 2020, Grupul de Acțiune Financiară (*Financial Action Task Force* - GAFI) a inclus Albania printre jurisdicțiile cu deficiențe strategice în domeniul combaterii spălării banilor/combaterii finanțării terorismului și a propus un plan de acțiune care vizează remedierea celor mai grave deficiențe. Acest plan conține acțiuni care urmează să fie puse în aplicare până în octombrie 2021, astfel încât Albania să fie eliminată de pe „lista gri" a GAFI. Albania și-a asumat un angajament politic la nivel înalt de a pune în aplicare planul de acțiune al GAFI. Punerea în aplicare a început în pofida crizei generate de COVID-19, în special prin efectuarea unei analize a riscurilor în ceea ce privește produsele și serviciile bancare și utilizarea abuzivă a entităților juridice. Se preconizează că Parlamentul albanez va examina un proiect de lege privind cetățenia, care, dacă va fi adoptat, ar putea stabili un temei legal pentru crearea unui program de dobândire a cetățeniei pentru investitori. În octombrie 2019, Comisia a adresat o scrisoare autorităților albaneze, solicitând clarificări în acest sens și alertând autoritățile albaneze în ceea ce privește riscurile inerente și posibilele consecințe ale introducerii unui astfel de sistem. Comisia monitorizează îndeaproape această problemă și riscurile care decurg din posibila introducere a unui sistem de cetățenie pentru investitori, în special în ceea ce privește securitatea, spălarea banilor, evaziunea fiscală, finanțarea terorismului, corupția sau infiltrarea de către grupurile de criminalitate organizată.

La 2 iunie 2019, Țările de Jos au informat Comisia, în contextul Regulamentului (UE) 2018/1806[11], că s-au confruntat cu circumstanțe care ar putea duce la declanșarea mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor în cazul Albaniei. Preocupările exprimate în notificare au fost în principal legate de ordinea și siguranța publică, dar și de migrația neregulamentară și cererile de azil nefondate depuse de cetățenii albanezi. După o examinare atentă a conținutului notificării și pe baza informațiilor disponibile și a datelor relevante, Comisia a considerat că nu au fost îndeplinite circumstanțele necesare pentru declanșarea mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor pentru Albania.

Pe baza analizei de mai sus, Albania a întreprins acțiuni identificate în cel de al doilea raport, iar criteriile de referință privind liberalizarea vizelor sunt îndeplinite în continuare. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în punerea în aplicare a acțiunilor de combatere a migrației neregulamentare, inclusiv a controalelor consolidate la frontiere. În pofida scăderii ratei de returnare, a existat în continuare o bună cooperare în ceea ce privește

---

9 https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/news/docs/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

10 https://rm.coe.int/anti-money-laundering-and-counter-terrorist-financing-measures-albania/16809988c0

11 Regulamentul (UE) 2018/1806 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerați de această obligație (JO L 303, 28.11.2018, p. 39).

readmisia, care trebuie menținută, precum și o cooperare cu UE și statele membre în domeniul migrației și al securității. În același timp, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura îmbunătățirea și caracterul durabil al rezultatelor, în special în ceea ce privește cererile de azil nefondate și lupta împotriva criminalității organizate.

Trebuie avute în vedere în continuare următoarele domenii:

- Sporirea măsurilor de abordare a migrației neregulamentare și a cererilor de azil nefondate introduse de cetățeni albanezi, inclusiv prin identificarea și abordarea motivelor care stau la baza acestora și organizarea de campanii de informare suplimentare privind drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorii fără viză.
- Menținerea și intensificarea cooperării operaționale proactive cu agențiile UE și cu statele membre ale UE în care se resimte presiunea exercitată de fluxurile migratorii din Albania și care se confruntă cu amenințări în materie de ordine și siguranță publică din cauza implicării cetățenilor albanezi în grupurile de criminalitate organizată.
- Îmbunătățirea eficacității urmăririlor penale și a eforturilor de asigurare a respectării legii pentru combaterea corupției la nivel înalt și a criminalității organizate.
- Îmbunătățirea rezultatelor înregistrate în ceea ce privește combaterea spălării banilor/combaterea finanțării terorismului și valorificarea pe deplin a sprijinului oferit de Comisie în vederea consolidării capacității de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului.

<u>Bosnia și Herțegovina</u>

Migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia

În perioada 2018-2019, numărul de cazuri în care unor cetățeni din Bosnia Herțegovina li s-a refuzat intrarea în spațiul Schengen+ a scăzut cu 20 % (de la 5 320 la 4 270 în 2019), în timp ce numărul cetățenilor din Bosnia și Herțegovina depistați în situație de ședere ilegală a crescut cu 10 % (de la 3 915 la 4 290).

Numărul cererilor de azil depuse de către cetățeni din Bosnia și Herțegovina a scăzut cu 17 %, 1 895 cereri fiind depuse în 2019 (față de 2 280 cereri depuse în 2018). Rata de recunoaștere a cererilor de azil a scăzut la 7,2 % în 2019 (față de 10,6 % în 2018). În primul trimestru al anului 2020 s-a raportat depunerea unui număr de 390 de cereri de azil, cu 26 % mai puține decât în aceeași perioadă a anului 2019.

În ceea ce privește cooperarea în materie de readmisie, s-a înregistrat o scădere a ratei de returnare. În 2019, rata de returnare a scăzut la 40 % (față de 54 % în 2018), 1 495 de cetățeni din Bosnia și Herțegovina fiind returnați efectiv. Cu toate acestea, întrucât statele membre ale UE raportează o bună cooperare în ceea ce privește readmisia propriilor cetățeni și a resortisanților țărilor terțe, această scădere poate fi rezultatul prelucrării unor volume de decizii excepțional de mari, a întârzierilor acumulate din anii precedenți și, eventual, a deplasărilor secundare.

Țara a depus eforturi semnificative în ceea ce privește controlul la frontiere și sensibilizarea publicului prin campanii de informare specifice privind efectele negative ale utilizării necorespunzătoare a regimului de călătorie fără viză, astfel cum reiese din scăderea numărului cererilor de azil nefondate din partea solicitanților din Bosnia și Herțegovina în spațiul Schengen+.

Acordul cu UE privind statutul Poliției de frontieră și al gărzii de coastă la nivel european (Frontex) a fost parafat în ianuarie 2019, dar nu a fost încă ratificat. În urma intrării în vigoare a noului Regulament privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european, Comisia colaborează cu Bosnia și Herțegovina în vederea ratificării și intrării în vigoare a Acordului privind statutul.

Bosnia și Herțegovina a continuat să abordeze provocările legate de migrația neregulamentară, inclusiv fluxul de resortisanți ai țărilor terțe care au trecut prin această țară către spațiul Schengen+. În urma afluxului crescut de refugiați și migranți în 2018 și în 2019, autoritățile au detașat din nou polițiștii de frontieră disponibili. Cu toate acestea, gestionarea frontierelor și a migrației, inclusiv în ceea ce privește capacitățile de primire și coordonarea între instituțiile de la diferite niveluri ale guvernului, necesită îmbunătățiri. Organismul responsabil de coordonare din cadrul Ministerului Securității, care monitorizează tendințele migratorii și are rolul de comandament al operațiilor în caz de criză, nu funcționează eficient, în special în ceea ce privește alocarea unor sedii adecvate ale centrelor de primire și transferul solicitanților de azil și al migranților către spațiile de cazare disponibile. Există în continuare obstacole serioase în calea accesului efectiv la procedura de azil din cauza resurselor umane și a capacității operaționale, ambele foarte limitate.

Pe fondul crizei generate de pandemia de COVID-19, Bosnia și Herțegovina a declarat, la 18 martie, starea de urgență cauzată de dezastre naturale sau de altă natură, limitând circulația persoanelor la nivel național și la nivel internațional. Entitatea *Republika Srpska* a declarat starea de urgență în perioada 28 martie - 20 mai. Începând cu 30 martie, toate zborurile comerciale au fost anulate până la data de 1 iunie, când au fost reluate.

Ordinea și siguranța publică

Bosnia și Herțegovina dispune de mai multe strategii, în special în ceea ce privește criminalitatea organizată, traficul de persoane și gestionarea integrată a frontierelor. Cu toate acestea, cadrul juridic trebuie armonizat în întreaga țară și aliniat în continuare la acquis-ul UE. Există deficiențe sistemice în ceea ce privește cooperarea operațională a agențiilor de asigurare a respectării legii din cauza lipsei de armonizare a legislației penale din țară, exacerbată de coordonarea instituțională deficitară și de schimburile foarte limitate de informații. Organizațiile infracționale care operează în țară profită de lacunele legislative și administrative. Investigațiile financiare și confiscarea averii sunt în mare măsură ineficiente.

Nu există un sistem riguros și credibil de verificare a declarațiilor de avere ale funcționarilor judiciari. Trebuie intensificată lupta împotriva spălării banilor. Condamnările definitive în cauzele de corupție la nivel înalt sunt foarte rare, iar sancțiunile nu sunt suficiente pentru a descuraja acest comportament. Recent au fost detectate cazuri de corupție în sport. O abordare proactivă rămâne fundamentală pentru combaterea infiltrării infracționale în sistemul politic, juridic și economic.

În ciuda unui Acord privind cooperarea operațională cu Europol, semnat în mai 2017, până în prezent, Bosnia și Herțegovina nu a numit un punct de contact național, astfel cum se prevede în respectivul acord, care este necesar pentru ca țara să-și trimită ofițerul de legătură la Europol și ca Europol să își detașeze ofițerul de legătură în Bosnia și Herțegovina.

La 19 noiembrie 2019, Bosnia și Herțegovina a semnat cu Comisia acordul bilateral de punere în aplicare privind combaterea terorismului, ca urmare a Planului de acțiune comun UE-Balcanii de Vest pentru combaterea terorismului.

Pe baza analizei de mai sus, Bosnia și Herțegovina a întreprins acțiuni identificate în al doilea raport; criteriile de referință privind liberalizarea vizelor sunt îndeplinite în continuare și s-au înregistrat progrese în lupta împotriva utilizării necorespunzătoare a regimului de călătorie fără viză. În pofida scăderii ratei de returnare, a existat în continuare o bună cooperare în ceea ce privește readmisia, care trebuie menținută. Cu toate acestea, se așteaptă noi îmbunătățiri, în special în ceea ce privește provocările legate de migrația neregulamentară și necesitatea de a asigura condiții adecvate de primire pentru migranți și refugiați, controlul la frontiere și prevenirea proactivă și combaterea criminalității organizate.

Trebuie avute în vedere în continuare următoarele domenii:

- Îmbunătățirea capacității de răspuns la situații de criză și a unei planificări adecvate pentru situații neprevăzute astfel încât să se asigure o gestionare axată pe protecție a fluxurilor de migrație și o funcționare adecvată a sistemului de azil. Responsabilitatea deplină pentru gestionarea mecanismelor de migrație și de coordonare operațională la toate nivelurile trebuie consolidată în mod semnificativ.
- Organizarea în continuare a campaniilor de informare cu privire la drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorii fără viză.
- Consolidarea controlului la frontiere, în special supravegherea frontierelor, inclusiv prin măsuri de identificare și de înregistrare, cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale, asigurându-se o cooperare operațională eficace cu statele membre ale UE și cu Frontex.
- Continuarea eforturilor în vederea încheierii Acordului cu UE privind statutul Poliției de frontieră și al gărzii de coastă la nivel european (Frontex) și a numirii fără întârziere a unui punct național de contact pentru Europol.
- Consolidarea prevenirii și combaterii corupției și a criminalității organizate, inclusiv a spălării de bani și a terorismului, în special prin adoptarea și punerea în aplicare a legislației privind protecția conflictelor de interese și a avertizorilor. Asigurarea funcționării eficiente și a coordonării organismelor anticorupție. Demonstrarea de progrese în ceea ce privește un bilanț de anchete proactive, urmăriri penale, trimiteri în judecată și condamnări definitive în cazuri de criminalitate organizată și corupție, inclusiv la nivel înalt.
- Intensificarea eforturilor de consolidare a cadrului de recuperare a activelor prin adoptarea și punerea în aplicare a unui cadru juridic mai cuprinzător pentru confiscarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni și prin îmbunătățirea capacității autorităților competente de a impune sancțiuni eficace și disuasive.

Muntenegru

Migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia

Numărul cazurilor în care unor cetățeni muntenegreni li s-a refuzat intrarea în spațiul Schengen+ și numărul cetățenilor muntenegreni depistați în situație de ședere ilegală a rămas scăzut în 2019. În perioada 2018-2019, numărul de cazuri de refuz al intrării a scăzut cu 9 % (de la 515 la 470), în timp ce numărul cetățenilor muntenegreni depistați în situație de ședere ilegală a crescut cu 10 % (de la 805 la 885). În 2019 nu a fost înregistrată nicio trecere ilegală a frontierei.

Numărul cererilor de azil depuse de cetățenii muntenegreni în spațiul Schengen+ a continuat să scadă, în 2019 depunându-se 410 cereri față de 640 de cereri depuse în 2018. De fapt, acesta a fost cel mai mic număr înregistrat în ultimii zece ani. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a crescut la 4,9 % în 2019 (față de 4,1 % în 2018). În primul trimestru al anului 2020 s-a raportat depunerea unui număr de 110 cereri de azil, cu 8 % mai puține decât în aceeași perioadă a anului 2019.

În ceea ce privește cooperarea în materie de readmisie, s-a înregistrat o scădere a ratei de returnare. În 2019, rata de returnare a scăzut la 60 % (față de 73 % în 2018), 355 de cetățeni muntenegreni fiind returnați efectiv. Cu toate acestea, întrucât statele membre ale UE raportează o bună cooperare în ceea ce privește readmisia propriilor cetățeni și a resortisanților țărilor terțe, această scădere poate fi rezultatul prelucrării unor volume de decizii excepțional de mari, a întârzierilor acumulate din anii precedenți și, eventual, a deplasărilor secundare.

Având în vedere tendințele de mai sus, în 2019 nu a existat nicio campanie de comunicare la nivel național, care să explice drepturile și obligațiile legate de regimul de călătorie fără viză. Cu toate acestea, Ministerul Afacerilor Externe din Muntenegru a dezvoltat o aplicație consulară electronică prin care furnizează informațiile necesare cetățenilor muntenegreni care călătoresc peste hotare și răspunde la întrebările și cererile cetățenilor cu privire la normele Schengen.

Principalele acte legislative și inițiative în domeniul migrației și al azilului au fost consolidate și modernizate în ultimii ani. Muntenegru a semnat la 7 octombrie 2019 Acordul cu UE privind statutul Poliției de frontieră și gărzii de coastă la nivel european (Frontex), care a intrat în vigoare la 1 iulie 2020, prevăzând desfășurarea unor operațiuni comune. Este a doua țară din Balcanii de Vest în care un astfel de acord a intrat în vigoare.

Ca urmare a pandemiei de COVID-19, Muntenegru și-a închis granițele la 15 martie 2020, dar nu a declarat starea de urgență. În perioada 6 martie-9 iunie au fost anulate toate zborurile comerciale. În această perioadă, autoritățile competente muntenegrene au repatriat în jur de 17 000 de cetățeni din străinătate (și în principal din UE), inclusiv prin intermediul zborurilor charter. Pandemia de COVID-19 a fost declarată încheiată în mod oficial în Muntenegru la 2 iunie. Prin urmare, au fost redeschise frontierele pentru țările cu mai puțin de 25 de cazuri active de COVID-19 la 100 000 de cetățeni.

Ordinea și siguranța publică

Traficul de droguri este principala activitate infracțională a grupurilor de criminalitate organizată din Muntenegru, fiind responsabil pentru alte provocări de securitate. Grupurile de criminalitate organizată din Muntenegru care fac trafic de droguri operează în mare parte în afara țării. Muntenegru este, de asemenea, perceput ca o platformă pentru contrabanda cu țigarete.

Muntenegru și-a îmbunătățit cooperarea internațională în lupta împotriva criminalității organizate, ceea ce a condus la operațiuni de succes împotriva grupurilor de criminalitate organizată din Muntenegru, din țară și din străinătate. În 2019 s-au confiscat cantități mari de droguri și au fost arestați membri marcanți ai grupurilor infracționale. În ceea ce privește contrabanda cu țigarete, s-a îmbunătățit cooperarea cu autoritățile vamale ale statelor membre ale UE și cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și s-au desfășurat trei investigații la scară largă, însă nu s-au pronunțat condamnări în 2019. În ciuda eforturilor depuse în acest

domeniu, numărul de cazuri este încă redus, având în vedere dimensiunea estimată a contrabandei cu tutun dinspre, către și în Muntenegru. S-a observat o bună cooperare cu Europol și Interpol, existând un volum din ce în ce mai mare de informații schimbate prin canalele acestora.

În 2020, în cadrul ciclului de politici ale UE/EMPACT (Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale), Muntenegru este puternic implicat în prioritatea privind traficul ilicit de arme de foc, sub egida Spaniei, în special prin coordonarea, împreună cu această țară, a uneia dintre acțiunile operaționale. Muntenegru este unul dintre primii parteneri din Balcanii de Vest care participă la coordonarea unei acțiuni operaționale în cadrul unei priorități a EMPACT. Muntenegru participă, de asemenea, la mai multe acțiuni operaționale în cadrul altor priorități ale EMPACT care vizează combaterea traficului de droguri, exploatarea sexuală a copiilor, facilitarea imigrației ilegale și a criminalitatea organizată contra patrimoniului.

Corupția este un motiv de îngrijorare. Deși în prezent se demarează investigații financiare în etape mai timpurii ale investigațiilor penale decât în anii precedenți, acestea nu sunt încă inițiate sistematic în toate cazurile de corupție. Există încă preocupări în ceea ce privește numărul scăzut de condamnări și utilizarea pe scară largă a acordurilor de recunoaștere a vinovăției, care conduc la o politică sancționatorie mai puțin strictă.

La începutul anului 2019 a fost înființat un birou de recuperare a activelor în cadrul departamentului de poliție responsabil de cooperarea polițienească internațională. În pofida unor progrese, bilanțul privind înghețarea și confiscarea activelor trebuie consolidat.

Continuă să fie pusă în aplicare Strategia pentru controlul și reducerea armelor de calibru mic și a armamentului ușor și a munițiilor pentru perioada 2019-2024 și a Planului de acțiune privind traficul ilicit de arme de foc între UE și regiunea Europei de Sud-Est (2015-2019). Punctul focal operațional în materie de arme de foc a fost instituit și este funcțional.

Pentru al doilea an consecutiv, Muntenegru și-a modificat, în decembrie 2019, legea privind prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului, pentru a reflecta schimbările din cadrul instituțional al unității de informații financiare (*Financial Intelligence Unit* - FIU). Modificările au vizat asigurarea respectării recomandărilor GAFI, în special prin asigurarea independenței și a autonomiei operaționale a FIU, în ciuda faptului că aceasta din urmă este un departament al poliției. În mai 2020, Comitetul Moneyval a încheiat în mod oficial monitorizarea Muntenegrului, având în vedere că țara a luat suficiente măsuri pentru a remedia deficiențele identificate în 2015. Legea privind măsurile restrictive internaționale nu a fost încă modificată pentru a respecta acquis-ul UE. Rezultatele inițiale înregistrate în domeniul spălării banilor au fost dezvoltate în continuare, reflectând un accent mai puternic și capacități crescânde ale agenților de aplicare a legii în acest domeniu. Cu toate acestea, numărul condamnărilor definitive și al confiscărilor de active în cazurile de spălare de bani este în continuare scăzut. Rămân de soluționat deficiențele sistemice din sistemul de justiție penală, inclusiv modul în care instanțele gestionează infracțiunile de spălare de bani.

La 19 noiembrie 2019, autoritățile din Muntenegru și Comisia au semnat un acord bilateral de punere în aplicare privind combaterea terorismului, ca urmare a Planului de acțiune comun UE-Balcanii de Vest pentru combaterea terorismului

Sistemul de dobândire a cetățeniei prin investiție din Muntenegru a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2019. Până în prezent, au fost primite 24 de cereri și, deși s-au luat cinci decizii

finale pozitive, nu a fost eliberat încă niciun pașaport. Comisia monitorizează îndeaproape riscurile legate de migrație și de securitate pe care le poate prezenta acest sistem, în special în ceea ce privește spălarea de bani, evaziunea fiscală, finanțarea terorismului, corupția sau infiltrarea criminalității organizate și a ridicat în mod constant această problemă cu autoritățile din Muntenegru. Ar trebui aplicate în mod corespunzător verificări legate de obligația de diligență și controale de securitate.

Pe baza analizei de mai sus, Muntenegru a întreprins acțiuni identificate în cel de al doilea raport, iar criteriile de referință privind liberalizarea vizelor sunt îndeplinite în continuare. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în punerea în aplicare a acțiunilor de combatere a provocărilor migrației. În pofida scăderii ratei de returnare, a existat în continuare o bună cooperare în ceea ce privește readmisia, care trebuie menținută, precum și o cooperare cu UE și statele membre în domeniul migrației și al securității. În același timp, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura îmbunătățirea și caracterul durabil al rezultatelor în lupta împotriva criminalității organizate și a corupției.

Trebuie avute în vedere în continuare următoarele domenii:

- Organizarea de campanii de informare cu privire la drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorii fără viză.
- Prevenirea și combaterea criminalității organizate și a corupției la nivel înalt, inclusiv prin confiscarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni, înghețarea activelor și luarea unor măsuri de limitare a utilizării acordurilor de recunoaștere a vinovăției la cazurile excepționale.
- Consolidarea capacității poliției, a parchetelor și a instanțelor de a ancheta, de a urmări penal și de a judeca dosarele de spălare de bani în conformitate cu cele mai bune practici ale UE.

Republica Macedonia de Nord

Migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia

În perioada 2018-2019, numărul de cazuri în care unor cetățeni nord macedoneni li s-a refuzat intrarea în spațiul Schengen+ a scăzut cu 12 % (de la 3 185 la 2 815), în timp ce numărul cetățenilor din această țară depistați în situație de ședere ilegală a crescut cu 16 % (de la 6 010 la 7 000). Numărul cererilor de azil depuse de cetățenii nord macedoneni în spațiul Schengen+ a scăzut cu 16 % în 2019, în acest an depunându-se 4 035 de cereri față de 4 785 de cereri în 2018. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a scăzut la 1,4 % în 2019 (față de 2,3 % în 2018). În primul trimestru al anului 2020 s-a raportat depunerea unui număr de 650 de cereri de azil, cu 59 % mai puține decât în aceeași perioadă a anului 2019.

În ceea ce privește cooperarea în materie de readmisie, s-a înregistrat o scădere a ratei de returnare. În 2019, rata de returnare a scăzut la 78 % (față de 99 % în 2018), 3 005 cetățeni nord macedoneni fiind returnați efectiv în 2019. Întrucât statele membre ale UE raportează o bună cooperare în ceea ce privește readmisia propriilor cetățeni și a resortisanților țărilor terțe, această scădere poate fi rezultatul prelucrării unor volume de decizii excepțional de mari, a întârzierilor acumulate din anii precedenți și, eventual, a deplasărilor secundare.

Macedonia de Nord a continuat să abordeze provocările reprezentate de migrația neregulamentară. Cadrul legislativ pentru gestionarea frontierelor externe este în mare măsură armonizat cu standardele UE și s-a efectuat controlul la frontiere în ceea ce privește drepturile

omului. Acordul cu UE privind statutul Poliției de frontieră și al gărzii de coastă la nivel european (Frontex) a fost parafat în iulie 2018, dar nu a fost încă semnat. Autoritățile cooperează intens cu Frontex, inclusiv în calitate de observatori în cadrul operațiunilor comune. Centrul național de coordonare pentru gestionarea integrată a frontierelor ar trebui să își consolideze capacitatea instituțională și operațională, inclusiv cu expertiză tehnică și în domeniul tehnologiei informației. Polițiștii de frontieră, vameșii și alte organisme încă nu au acces reciproc la bazele de date și nu există un acord de schimb de informații formalizat și sigur cu serviciile de securitate corespunzătoare.

Macedonia de Nord a desfășurat o serie de campanii de informare privind drepturile și obligațiile pe care le au cetățenii săi în cadrul regimului de călătorii fără viză, pentru a le oferi informații adecvate și pentru a preveni abuzurile.

În decembrie 2012, Macedonia de Nord a introdus o modificare a legii care permite dobândirea cetățeniei în interes economic special. Comisia va continua să monitorizeze îndeaproape acest domeniu, ținând seama de posibilele riscuri legate de sistemul de cetățenie pentru investitori, în special în ceea ce privește securitatea, spălarea banilor, evaziunea fiscală, finanțarea terorismului, corupția sau infiltrarea de către grupurile de criminalitate organizată.

Ca urmare a crizei generate de pandemia de COVID-19, Macedonia de Nord și-a închis granițele la 16 martie. Ulterior, la 18 martie, a fost introdusă starea de urgență pentru perioade consecutive limitate în timp, până la 22 iunie. La 18 martie au fost anulate toate zborurile comerciale până la noi dispoziții. În această perioadă, autoritățile nord macedonene au repatriat 3 032 de cetățeni aflați în străinătate (în principal, din UE), prin intermediul zborurilor charter. Macedonia de Nord și-a deschis frontierele terestre la 26 iunie.

Ordinea și siguranța publică

Cadrul legislativ privind lupta împotriva criminalității organizate este în linii mari în concordanță cu standardele europene. S-au înregistrat unele progrese prin îmbunătățirea continuă a rezultatelor înregistrate în domeniul criminalității organizate, intensificarea cooperării cu autoritățile de aplicare a legii și îmbunătățirea substanțială a capacității operaționale de combatere a traficului de persoane. De la 1 ianuarie 2020, au fost deschise șase anchete împotriva a 20 de persoane, cinci cazuri vizând producția și comercializarea neautorizată de narcotice, substanțe psihotrope și precursori, și un caz privind traficul de persoane (inclusiv de minori) și introducerea ilegală de migranți. Macedonia de Nord a continuat activitatea de prevenire și combatere a tuturor formelor de criminalitate organizată și corupție. S-au realizat progrese suplimentare la nivel operațional prin îmbunătățirea eficacității Centrului național de coordonare pentru combaterea criminalității organizate și prin participarea la operațiuni comune cu statele membre ale UE și țările vecine. Codul penal este, în linii mari, în concordanță cu standardele europene și incriminează traficul de persoane, pornografia infantilă online, criminalitatea informatică și traficul de droguri.

Numărul anchetelor penale deschise de parchet în ceea ce privește grupurile de criminalitate organizată a crescut. Majoritatea anchetelor și proceselor vizează traficul de droguri și introducerea ilegală de migranți. În ciuda anumitor progrese înregistrate, organismele de aplicare a legii și de urmărire penală ar trebui să consolideze în continuare capacitatea operațională, inclusiv prin efectuarea sistematică de investigații financiare. Este necesară în continuare îmbunătățirea coordonării și a schimbului sistemic de date. Instrumentele țării pentru înghețarea, gestionarea și confiscarea activelor provenite din săvârșirea de infracțiuni

încă nu sunt suficient de eficiente. Este nevoie de o abordare operațională mai integrată pentru a asigura în mod eficace recuperarea activelor.

La 9 octombrie 2019, Macedonia de Nord și Comisia au semnat un acord bilateral de punere în aplicare privind combaterea terorismului, ca urmare a Planului de acțiune comun UE-Balcanii de Vest pentru combaterea terorismului[12].

Pe baza analizei de mai sus, Macedonia de Nord a întreprins acțiuni identificate în cel de al doilea raport, iar criteriile de referință privind liberalizarea vizelor sunt îndeplinite în continuare. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în special în ceea ce privește campaniile de informare privind drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorie fără viză și în domeniul prevenirii și al eforturilor în materie de aplicare a legii pentru combaterea criminalității grave și organizate. În pofida scăderii ratei de returnare, a existat în continuare o bună cooperare în ceea ce privește readmisia, care trebuie menținută. Cu toate acestea, se așteaptă din partea acestei țări să îmbunătățească și mai mult punerea în aplicare.

Trebuie avute în vedere în continuare următoarele domenii:

- Consolidarea controalelor la frontieră, cu respectarea pe deplin a drepturilor fundamentale.
- Organizarea în continuare a campaniilor de informare cu privire la drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorii fără viză.
- Îmbunătățirea în continuare a eficacității eforturilor din domeniul asigurării respectării legii pentru combaterea rețelelor de criminalitate organizată, în principal cele implicate în traficul de droguri.
- Furnizarea în continuare a unui istoric credibil al rezultatelor anchetelor, urmăririlor penale și condamnărilor.
- Consolidarea în continuare a luptei împotriva corupției.
- Intensificarea acțiunilor de cercetare și de urmărire penală a grupurilor de criminalitate organizată, inclusiv a celor implicate în introducerea ilegală de migranți, spălarea banilor și infracțiunile economice.

Serbia

Migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia

În perioada 2018-2019, numărul de cazuri în care unor cetățeni sârbi li s-a refuzat intrarea în spațiul Schengen+ a scăzut cu 8 % (de la 9 035 la 8 300), în timp ce numărul cetățenilor sârbi depistați în situație de ședere ilegală a crescut cu 4 % (de la 13 090 la 13 635). Numărul cererilor de azil depuse de cetățenii sârbi în spațiul Schengen+ a scăzut cu 5 %, în 2019 depunându-se 6 075 de cereri față de 6 425 de cereri depuse în 2018. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a scăzut la 4,8 % în 2019 (față de 7,0 % în 2018). În primul trimestru al anului 2020 s-a raportat depunerea unui număr de 1 015 cereri de azil, cu 53 % mai puține decât în aceeași perioadă a anului 2019.

[12] https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/news/docs/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

În ceea ce privește cooperarea în materie de readmisie, s-a înregistrat o scădere a ratei de returnare. Rata de returnare a scăzut la 60 % în 2019 (față de 77 % în 2018), 5 250 de cetățeni sârbi fiind returnați efectiv. Cu toate acestea, întrucât statele membre ale UE raportează o bună cooperare în ceea ce privește readmisia propriilor cetățeni și a resortisanților țărilor terțe, aceste fluctuații poate fi rezultatul prelucrării unor volume de decizii excepțional de mari, a întârzierilor acumulate din anii precedenți și, eventual, a deplasărilor secundare.

Acordul cu UE privind statutul Poliției de frontieră și al gărzii de coastă la nivel european (Frontex) a fost semnat la 19 noiembrie 2019. Întrucât UE a finalizat procedura de ratificare, acordul va intra în vigoare după ratificarea acestuia de Serbia. După intrarea în vigoare, Acordul privind statutul ar trebui pus în practică cât mai curând posibil, inclusiv prin detașarea de echipe comune Frontex.

În ceea ce privește politica în materie de vize, scutirea de viză acordată de Serbia altor țări[13] care se află pe lista UE a țărilor cărora li se aplică obligativitatea vizelor rămâne o sursă de îngrijorare din cauza posibilelor riscuri în materie de migrație și securitate și este monitorizată îndeaproape.

Se organizează în permanență campanii de informare care vizează creșterea nivelului de informare privind drepturile și obligațiile în cadrul regimului fără viză pentru cetățenii sârbi.

Ca urmare a pandemiei de COVID-19, Serbia și-a închis granițele la 15 martie și a declarat starea de urgență în aceeași zi. Aceasta din urmă a fost ridicată la 6 mai. La 19 martie, toate zborurile comerciale au fost anulate până la data de 21 mai. Până pe 22 mai, autoritățile sârbe au repatriat în jur de 5 637 de cetățeni aflați în străinătate (în principal, din UE), prin intermediul zborurilor charter.

Ordinea și siguranța publică

Grupurile de criminalitate organizată infracționale organizate, în special cele sârbe, continuă să joace un rol marcant în traficul și distribuția de cocaină în UE. Stocurile semnificative de arme care încă există în Serbia prezintă un risc asociat traficului de arme de foc.

Acordul de lucru dintre Oficiul sârb pentru combaterea drogurilor și Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie va fi semnat la în viitorul apropiat. Serbia participă activ la ciclul de politici al UE privind criminalitatea internațională și organizată gravă (2018-2021/Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale, EMPACT). În 2020, Serbia participă la 15 acțiuni operaționale în cadrul EMPACT (din 249 în total). Un ofițer de legătură al poliției sârbe este detașat la Europol din martie 2017. Ofițerul de legătură al Europol nu a fost încă detașat în Serbia, în ciuda faptului că în noiembrie 2019 s-a ratificat un acord cu privire la această detașare.

În ceea ce privește confiscarea activelor provenite din săvârșirea de infracțiuni, Serbia a desemnat unitatea de investigații financiare din cadrul Ministerului de Interne pentru a îndeplini funcția de birou de recuperare a activelor, dar aceasta încă nu este pe deplin funcțională. Serbia pune în aplicare legea privind organizarea și competența autorităților

[13] Acquis-ul UE prevede că cetățenii din Armenia, Azerbaidjan, Bahrain, Belarus, Bolivia, Burundi, China, Cuba, Guineea-Bissau, India, Indonezia, Jamaica, Kazahstan, Kuweit, Kârgâzstan, Mongolia, Oman, Qatar, Suriname, Turcia, Tunisia și Rusia au obligația de a deține o viză la intrarea în UE, dar Serbia le oferă acestor cetățeni accesul fără viză pe teritoriul său.

guvernamentale în lupta împotriva criminalității organizate, terorismului și corupției. Cu toate acestea, autoritățile de aplicare a legii și cele judiciare încă nu au un istoric convingător de investigații, urmăriri penale și condamnări în cazurile de criminalitate gravă și organizată. Introducerea acum doi ani a serviciilor speciale de combatere a corupției în cadrul parchetelor superioare începe să dea roade, înregistrându-se o creștere a numărului de condamnări în primă instanță în cazurile în care urmărirea penală a fost efectuată de serviciile speciale.

Serbia a adaptat structura organizatorică a poliției la nevoile modelului de activități polițienești bazate pe date operative. În iunie 2019, Serbia a adoptat o Strategie privind controlul armelor de calibru mic și al armamentului ușor pentru perioada 2019-2024, cu un plan de acțiune aferent, care sunt în curs de punere în aplicare. A fost creată o echipă de monitorizare și schimb de date operaționale privind armele. Un acord de cooperare între Serbia și Eurojust a fost semnat la 12 noiembrie și a intrat în vigoare în decembrie 2019. La 19 noiembrie 2019, autoritățile sârbe și Comisia au semnat un acord bilateral pentru a pune în aplicare Planul de acțiune comun UE-Balcanii de Vest pentru combaterea terorismului.

Pe baza analizei de mai sus, Serbia a întreprins acțiuni identificate în cel de al doilea raport, iar criteriile de referință privind liberalizarea vizelor sunt îndeplinite în continuare. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în punerea în aplicare a acțiunilor de combatere a provocărilor legate de migrația neregulamentară. În pofida scăderii ratei de returnare, a existat în continuare o bună cooperare în ceea ce privește readmisia, care trebuie menținută, precum și o cooperare cu UE și cu statele membre în domeniul migrației și al securității. În același timp, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura îmbunătățirea și caracterul durabil al rezultatelor, în special în ceea ce privește alinierea la politica UE în domeniul vizelor.

Trebuie avute în vedere în continuare următoarele domenii:

- Alinierea la politica UE în domeniul vizelor, o condiție de bază pentru îndeplinirea continuă a criteriului de referință privind gestionarea migrației.
- Organizarea în continuare a campaniilor de informare cu privire la drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorii fără viză.
- Consolidarea suplimentară a procesului de control la frontieră, în special supravegherea frontierei, inclusiv măsuri de identificare și înregistrare, cu respectarea pe deplin a drepturilor fundamentale.
- Asigurarea acreditării și a detașării în timp util a ofițerului de legătură Europol.
- Stabilirea unui istoric convingător de rezultate în materie de investigații, urmăriri penale și condamnări în cazuri de criminalitate organizată, inclusiv droguri și spălarea banilor, pe baza investigațiilor proactive (inclusiv urmărirea sistematică a fluxurilor de bani și confiscarea acestora, precum și utilizarea eficace a măsurii speciale de investigare pentru colectarea probelor relevante).

II.2 Parteneriatul estic

Georgia

Migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia

În perioada 2018-2019, numărul de cazuri în care unor cetățeni georgieni li s-a refuzat intrarea în spațiul Schengen+ a crescut cu 17 % (de la 3 805 la 4 435), iar numărul cetățenilor georgieni depistați în situație de ședere ilegală a crescut cu 26 % (de la 9 400 la 11 845). Numărul cererilor de azil depuse de cetățenii georgieni în spațiul Schengen+ a crescut cu 9 %,

în 2019 depunându-se 21 570 de cereri față de 19 730 de cereri depuse în 2018. Pentru al treilea an consecutiv, Georgia a continuat să fie principala țară de origine a solicitanților de azil din țările Parteneriatului estic care sunt exceptate de la obligația de a deține viză. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a scăzut la 4,1 % în 2019 (față de 4,7 % în 2018). În primul trimestru al anului 2020 s-a raportat depunerea unui număr de 3 795 de cereri de azil, cu 42 % mai puține decât în aceeași perioadă a anului 2019.

În ceea ce privește cooperarea în materie de readmisie, s-a înregistrat o scădere a ratei de returnare. În 2019, rata de returnare a scăzut la 52 % (față de 65 % în 2018), 8 520 de cetățeni fiind returnați efectiv. Cu toate acestea, întrucât statele membre ale UE raportează o bună cooperare în ceea ce privește readmisia propriilor cetățeni și a resortisanților țărilor terțe, această scădere nu ar trebui să fie atribuită performanțelor slabe sau modificărilor aduse cooperării.
Cu sprijinul UE, Georgia a dezvoltat un sistem electronic de gestionare a cazurilor de readmisie (RCMS) utilizat în prezent de 17 state membre, care și-au exprimat în mod repetat satisfacția privind utilizarea sa și care apreciază mai ales modul prompt în care Georgia gestionează cererile. A existat o rată de 98 % de răspunsuri pozitive la cererile de readmisie. Sistemul este adesea folosit ca exemplu de bună practică și tehnologie pentru alte țări terțe.

Cererile de azil nefondate depuse de cetățeni georgieni în statele membre ale UE și în țările asociate spațiului Schengen rămân o problemă care necesită eforturi continue și substanțiale din partea autorităților georgiene. Adesea, solicitanții abuzează de cererile de azil pentru a beneficia de îngrijiri medicale în UE. Autoritățile georgiene au continuat să remedieze această problemă și colaborează cu Comisia, cu agențiile din domeniul justiției și al afacerilor interne și cu statele membre ale UE privind un set de măsuri operaționale de reducere a migrației neregulamentare și a provocărilor legate de criminalitate. Pentru a combate utilizarea abuzivă a regimului de călătorii fără viză, Georgia a introdus modificări la Codul penal, care prevăd incriminarea facilitării ședерii ilegale a cetățenilor georgieni în străinătate, precum și a asistenței pentru depunerea de informații false în vederea obținerii protecției internaționale (de exemplu, azilul). Georgia s-a angajat să consolideze procedura de schimbare a numelor de familie (ca urmare a restricțiilor introduse în 2018) și, în noiembrie 2019, a adoptat modificări la legea privind procedura de executare a măsurilor neprivative de libertate și de suspendare condiționată, prin care s-au introdus reglementări mai stricte și criterii mai clare pentru a decide dacă o persoană condamnată poate părăsi țara.

În domeniul gestionării frontierelor, autoritățile georgiene și-au intensificat cooperarea cu Frontex. Pentru a atenua fluxul de migranți neregulamentari din Georgia care ajung pe aeroporturile UE, Frontex, împreună cu autoritățile georgiene și statele membre ale UE, au lansat o activitate comună în primăvara anului 2019. În acest context, au fost detașați experți ai Frontex pentru a sprijini poliția de patrulare georgiană pe aeroportul internațional Kutaisi, pentru a acorda asistență oficialilor poliției de patrulare georgiene cu privire la admisibilitatea în zona Schengen+ a pasagerilor care pleacă din Georgia. Ca activitate paralelă și complementară, în 2019 și la începutul anului 2020, patru ofițeri ai poliției de patrulare din Georgia au fost detașați lunar pe anumite aeroporturi ale statelor membre ale UE pentru a furniza asistență autorităților locale de frontieră în calitate de observatori în activitățile din linia a doua. În prezent, operațiunea este suspendată din cauza pandemiei de COVID-19.

În iunie 2020, Comisia a aprobat un nou acord de lucru între Frontex și Georgia privind combaterea migrației neregulamentare și a criminalității transfrontaliere, pentru a face schimb de informații și de bune practici în domeniul gestionării frontierelor, inclusiv al returnării, printr-o analiză comună a riscurilor.

În 2019 și 2020, prin intermediul Instrumentului de asistență tehnică și de schimb de informații (TAIEX), Comisia Europeană a trimis în Georgia experți care să le ofere consultanță autorităților georgiene cu privire la ce îmbunătățiri trebuie aduse cadrului legislativ privind controalele la frontieră înainte de plecare.

Guvernul Georgiei a desfășurat trei runde de campanii de informare pentru a crește gradul de sensibilizare a populației cu privire la regimul de călătorii fără viză în UE. Cea de a treia rundă a vizat în mod special potențialii solicitanți de azil, subliniind responsabilitatea fiecărui cetățean al Georgiei de a respecta regulile regimului de călătorii fără viză.

Ca urmare a pandemiei de COVID-19, Georgia și-a închis granițele la 18 martie și a declarat starea de urgență la 21 martie. Aceasta a fost ridicată la 22 mai. La 21 martie, toate zborurile comerciale au fost anulate până la 30 iunie. În această perioadă, Ministerul de Externe georgian a repatriat peste 13 000 de cetățeni aflați în străinătate (în principal, din UE), prin intermediul zborurilor charter.

Ordinea și siguranța publică

Continuă să se raporteze faptul că grupurile de criminalitate organizată din Georgia sunt extrem de active în zona Schengen+ și că joacă un rol semnificativ în ceea ce privește criminalitatea organizată contra patrimoniului. Grupurile de criminalitate organizată din Georgia și-au schimbat activitatea în mai multe state membre ale UE, de la spargeri de locuințe la furturi organizate din magazine. Unele dintre acestea s-au mutat și operează în alte țări. Acest lucru este probabil, într-o anumită măsură, rezultatul eforturilor sporite întreprinse de multe state membre ale UE în ultimii ani pentru combaterea criminalității organizate. În plus, de la intrarea în vigoare a regimului de călătorii fără viză, mai multe state membre ale UE au raportat o creștere a numărului de infractori arestați printre solicitanții de azil georgieni.

Infractorii cibernetici din Georgia au fost implicați în rețeaua criminală internațională *Gozym*, desființată în mai 2019 printr-o operațiune internațională de asigurare a respectării legii, sprijinită de Europol[14].

Georgia și-a consolidat cooperarea cu Europol privind aplicarea legii la nivel internațional și a consolidat rețeaua de ofițeri georgieni de poliție atașați în UE. În cadrul Planului de acțiune adoptat recent (2019-2020) aferent Strategiei naționale de combatere a criminalității organizate (2017-2020), Georgia a continuat să își consolideze acțiunile împotriva criminalității organizate, precum și mecanismele moderne de analiză a criminalității prin introducerea treptată a modelului de activități polițienești bazate pe date operative.

Georgia continuă să pună în aplicare reforme anticorupție prin intermediul Strategiei anticorupție și al Planului aferent de acțiune 2019-2020, care reflectă prioritățile anticorupție în diferite sectoare (sistemul judiciar, sectorul privat, corupția politică, achizițiile etc.) și ținând cont de recomandările actorilor internaționali. Cu toate acestea, persistă unele preocupări legate de corupția la nivel înalt.

[14] Rețeaua infracțională a folosit programul malware GozNym pentru a fura o sumă estimată la 100 de milioane USD de la peste 41 000 de victime, în principal întreprinderi și instituții financiare.

Pe baza analizei de mai sus, Georgia a întreprins acțiuni identificate în cel de al doilea raport, iar criteriile de referință privind liberalizarea vizelor sunt îndeplinite în continuare. În pofida scăderii ratei de returnare, a existat în continuare o bună cooperare în ceea ce privește readmisia, care trebuie menținută. Deși s-au luat măsuri concrete pentru a aborda provocările legate de migrația neregulamentară și de criminalitate, sunt necesare măsuri imediate pentru abordarea acestor provocări, în special creșterea numărului de cereri de azil nefondate.

Trebuie avute în vedere în continuare următoarele domenii:

- Consolidarea cooperării operaționale pentru a obține o scădere rapidă a numărului de cereri de azil nefondate depuse de cetățenii georgieni în spațiul Schengen+ și a menține un nivel scăzut al acestora, în special pentru a aborda într-un mod mai sistematic aspectele legate de asistența medicală, care reprezintă unul dintre factorii de atracție pentru depunerea cererilor de azil în UE.
- Consolidarea controalelor înainte de plecare, în special în cazul zborurilor la preț scăzut de pe aeroporturile internaționale, respectând pe deplin drepturile fundamentale și cerințele în materie de protecție a datelor.
- Organizarea în continuare a campaniilor de informare cu privire la drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorii fără viză.
- Consolidarea cooperării transfrontaliere în domeniul asigurării respectării legii pentru a lupta împotriva grupurilor de criminalitate organizată din Georgia și, ca parte a acestui proces, finalizarea reformei cu privire la modelul de activități polițienești bazate pe date operative.

<u>Republica Moldova</u>

Migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia

În perioada 2018-2019, numărul de cazuri în care unor cetățeni moldoveni li s-a refuzat intrarea în spațiul Schengen+ a scăzut cu 3 % (de la 8 170 la 7 940), în timp ce numărul cetățenilor moldoveni depistați în situație de ședere ilegală a crescut cu 47 % (de la 11 280 la 16 540). Numărul cererilor de azil depuse de cetățenii moldoveni în spațiul Schengen+ a crescut cu 48 %, în 2019 depunându-se 5 685 de cereri față de 3 830 de cereri depuse în 2018. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a scăzut la 0,8 % în 2019 (față de 1,4 % în 2018). În primul trimestru al anului 2020 s-a raportat depunerea unui număr de 1 345 de cereri de azil, cu 7 % mai puține decât în aceeași perioadă a anului 2019.

În ceea ce privește cooperarea în materie de readmisie, s-a înregistrat o scădere a ratei de returnare. În 2019, rata de returnare a scăzut la 63 % (față de 86 % în 2018), 4 720 de cetățeni fiind returnați efectiv. Cu toate acestea, întrucât statele membre ale UE raportează o bună cooperare în ceea ce privește readmisia propriilor cetățeni și a resortisanților țărilor terțe, această scădere nu ar trebui să fie atribuită performanțelor slabe sau modificărilor aduse cooperării. Republica Moldova a derulat campanii de informare legate de regimul de călătorii fără viză, precum și o serie de acțiuni care vizează în special integrarea comunităților vulnerabile.

Ca o consecință a crizei generate de pandemia de COVID-19, Republica Moldova a declarat starea de urgență și și-a închis granițele la 17 martie. Restricțiile de călătorie au fost prelungite până la 15 iulie 2020. La începutul pandemiei, 200 000-250 000 de cetățeni moldoveni au fost repatriați din UE. Este posibil ca aceste repatrieri să genereze costuri sporite pentru sistemul social și o scădere a veniturilor provenite din sumele trimise de diaspora în țară. Statisticile Băncii Naționale a Republicii Moldova (BNM) indică faptul că, în martie 2020, sumele trimise de emigranți au scăzut cu 12 % în comparație cu 2019.

Ordinea și siguranța publică

Grupurile de criminalitate organizată din Republica Moldova au continuat să reprezinte o amenințare infracțională substanțială în perioada de raportare. Implicarea acestora în frauda cu produse accizabile (în special tutunul) a crescut în 2019, iar grupurile de criminalitate organizată continuă să fie implicate în corupția din domeniul sportiv. Republica Moldova reprezintă o sursă importantă a băuturilor alcoolice contrafăcute care sunt introduse ilegal în UE și o sursă majoră de țigarete de contrabandă și contrafăcute, precum și de tehnicieni calificați în domeniul tutunului care lucrează în fabricile de țigarete ilegale din UE. Republica Moldova este o țară de tranzit pentru droguri ilegale, în special heroină, traficată către UE. Se raportează că grupurile infracționale organizate din Republica Moldova sunt puternic implicate în distribuirea motivată din punct de vedere financiar a programelor malware și ransomware, iar infractorii cibernetici au jucat roluri esențiale în rețeaua infracțională de malware *GozNym*, care a activat la nivel internațional și care a fost eliminată în mai 2019[15].

Republica Moldova a depus eforturi în ceea ce privește lupta împotriva corupției, cum ar fi creșterea bugetului anual al instituțiilor anticorupție, precum Agenția Naționale de Integritate, Agenția de recuperare a bunurilor infracționale și unitatea de investigații financiare. În perioada iunie-august 2019, guvernul condus de fostul premier Maia Sandu a aprobat Programul de activitate „Parteneriat pentru depolitizarea statului" și Planul de acțiune 2019-2020, care au furnizat cadrul pentru investigarea corupției și a direcționat activitatea Departamentului Național Anticorupție către cazuri la nivel înalt. Legea privind procuratura a fost modificată pentru a stabili o nouă procedură de selecție pentru funcția de procuror general. Întrebările referitoare la procesul de recrutare a procurorului general au dus la votul de neîncredere primit de guvernul Republicii Moldova la 12 noiembrie 2019. Noul guvern, învestit la 14 noiembrie 2019, a prezentat un program până în toamna anului 2020 și, la 11 decembrie 2019, a aprobat un Plan de acțiune pentru perioada 2020-2023 referitor la anticorupție, reforma justiției și investigarea fraudelor bancare. La 28 mai 2020, Republica Moldova a aderat oficial la Planul de acțiune anticorupție de la Istanbul al Rețelei anticorupție a OCDE. La 21 mai 2020, Republica Moldova a adoptat, de asemenea, Legea privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor.

În cadrul inițiativei privind reforma în domeniul justiției, guvernul a propus modificări în decembrie 2019 la Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii (CSM)[16], care a fost adoptată și promulgată. Comisiei de la Veneția i s-a solicitat un aviz urgent cu privire la proiectul de lege; aceasta și-a exprimat regretul cu privire la amendamente, care au fost percepute ca fiind pripite[17]. În temeiul acestor amendamente, patru membri nespecialiști au fost numiți în cadrul CSM în martie 2020. Proiectele de modificări constituționale privind reforma sistemului judiciar, în special a CSM, au fost transmise Comisiei de la Veneția. Mai multe propuneri au fost considerate pozitive, însă Comisia de la Veneția a criticat numirile din martie 2020 și a solicitat guvernului să abordeze această chestiune în procesul de reformă

[15] Rețeaua infracțională a folosit programul malware GozNym pentru a fura de la peste 41 000 de victime, în principal întreprinderi și instituții financiare. Așa-numitele „programe de criptare" (inclusiv unul din Bălți, Republica Moldova) au fost utilizate pentru a cripta programul malware, astfel încât programele antivirus să nu îl detecteze.

[16] Legea nr. 193 din 20 decembrie 2019 de modificare a Legii privind CSM.

[17] Avizul CDL-PI(2020)001 al Comisiei de la Veneția.

constituțională[18]. Proiectul de strategie de reformă a justiției și proiectul de plan de acțiune pentru perioada 2020-2023 au fost transmise Consiliului Europei spre consultare.

La 19 iulie 2019, Moldova a suspendat temporar programul de „Dobândire a cetățeniei prin investiție" pe o perioadă de patru luni, care a fost prelungit în continuare cu încă două luni în decembrie 2019. De la lansarea programului și până la instituirea moratoriului, opt persoane au dobândit cetățenia moldoveană, iar 34 de cereri (introduse înainte de instituirea moratoriului) aflate în curs de soluționare au continuat să fie prelucrate. La 26 februarie 2020, guvernul a adoptat o nouă lege care a introdus un nou moratoriu până la 1 septembrie 2020. Legea a fost votată la 28 februarie 2020 în două lecturi, iar noul moratoriu a intrat în vigoare la 20 martie 2020. La 18 iunie 2020, Parlamentul a abrogat legea prin care era instituit programul „Cetățenie prin investiții", care se va încheia astfel la 1 septembrie 2020 (sfârșitul moratoriului existent). Până la încheierea programului vor continua să fie prelucrate numai cererile deja depuse. Comisia monitorizează situația îndeaproape pentru a se asigura că, în ceea ce privește cererile primite înainte de intrarea în vigoare a moratoriului și care vor continua să fie prelucrate până la încheierea programului la 1 septembrie 2020, se fac controale solide de securitate și de verificare a antecedentelor solicitanților.

În ceea ce privește criza generată de COVID-19, Parlamentul a declarat starea de urgență pentru 60 de zile la 17 martie 2020 și a modificat Legea privind starea de urgență pentru a permite Parlamentului să voteze legi organice, precum și pentru a oferi o anumită flexibilitate organismelor guvernamentale care gestionează situația de urgență, și anume Comisia pentru situații de urgență coordonată de prim-ministru, Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul pentru Situații de Urgență. Starea de urgență a fost declarată în aceeași zi în regiunea transnistreană, inițial doar pentru 30 de zile, dar ulterior prelungită până la 15 mai. La 1 aprilie, guvernul și-a asumat responsabilitatea pentru un pachet socioeconomic care să abordeze consecințele generate de criza provocată de pandemia de COVID-19, care a fost suspendat de Curtea Constituțională la 9 aprilie și a fost declarat neconstituțional la 13 aprilie. La 10 aprilie, Comisia pentru Situații Excepționale a adoptat majoritatea măsurilor incluse în pachet. La 23 aprilie, Parlamentul a adoptat rectificarea bugetară aferentă, iar legile au fost promulgate de președinte și au intrat în vigoare la 25 aprilie.

Pe baza analizei de mai sus, Republica Moldova a întreprins acțiuni identificate în cel de al doilea raport, iar criteriile de referință privind liberalizarea vizelor sunt îndeplinite în continuare. Deși fostul guvern al Republicii Moldova, condus de premierul de atunci Maia Sandu, a inițiat acțiuni importante în ceea ce privește criteriul de referință privind combaterea corupției, aceste eforturi trebuie să fie pe deplin puse în aplicare și susținute de noul guvern. În pofida scăderii ratei de returnare, a existat în continuare o bună cooperare în ceea ce privește readmisia, care trebuie menținută. În ceea ce privește migrația neregulamentară, Republica Moldova trebuie să își intensifice eforturile și să ia măsuri pentru a soluționa problema creșterii numărului cererilor de azil nefondate.

Trebuie avute în vedere în continuare următoarele domenii:

- Consolidarea cooperării operaționale pentru obținerea unei scăderi rapide a numărului cereri de azil nefondate depuse de cetățenii moldoveni în spațiul Schengen+.
- Organizarea în continuare a campaniilor de informare cu privire la drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorii fără viză.

[18] Avizul CDL-AD(2020)001 al Comisiei de la Veneția.

- Continuarea consultărilor eficace pentru lansarea unui concept strategic clar și a unui plan de acțiune pentru reforma justiției bazat pe un diagnostic cuprinzător, în urma unui consens larg în rândul părților interesate, respectând cu strictețe Constituția și standardele europene.
- Asigurarea de progrese în ceea ce privește adoptarea modificărilor constituționale legate de sistemul judiciar, în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția.
- Reducerea semnificativă a restanțelor la nivelul Agenției Naționale de Integritate în ceea ce privește depunerea declarațiilor electronice și asigurarea punerii în aplicare în mod eficace a strategiei de recuperare a activelor și a sistemului de declarații de avere pentru toți actorii de la nivel înalt.
- Consolidarea eforturilor pentru realizarea și finalizarea unei investigații și urmăriri penale imparțiale și cuprinzătoare a fraudei bancare din 2014, cu scopul de a-i aduce pe toți cei responsabili în fața justiției, fără întârziere, și de a recupera fondurile deturnate.

Ucraina

Migrația neregulamentară, cererile de azil, readmisia

În perioada 2018-2019, numărul de cazuri în care unor cetățeni ucraineni li s-a refuzat intrarea în spațiul Schengen+ a crescut cu 25 % (de la 53 185 la 66 390), în timp ce numărul cetățenilor ucraineni depistați în situație de ședere ilegală a crescut cu 11 % (de la 37 410 la 41 705).
Numărul cererilor de azil depuse de cetățenii ucraineni în spațiul Schengen+ a scăzut cu 5 %, în 2019 depunându-se 9 505 cereri față de 10 035 de cereri depuse în 2018. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a scăzut la 10,2 % în 2019 (față de 17,3 % în 2018). În primul trimestru al anului 2020 s-a raportat depunerea unui număr de 1 570 de cereri de azil, cu 41 % mai puține decât în aceeași perioadă a anului 2019.

În ceea ce privește cooperarea în materie de readmisie, s-a înregistrat o scădere a ratei de returnare. Rata de returnare a scăzut la 73 % în 2019 (față de 85 % în 2018), 27 200 de cetățeni ucraineni fiind returnați efectiv. Cu toate acestea, întrucât statele membre ale UE raportează o bună cooperare privind readmisia propriilor resortisanți, precum și a resortisanților țărilor terțe, această scădere a ratelor de returnare nu ar trebui să fie atribuită rezultatelor slabe sau modificărilor aduse cooperării. Un proiect în curs, finanțat de UE, va furniza un sistem de gestionare electronică a cazurilor de readmisie care are ca scop asigurarea unei eficiențe mai sporite a cooperării operaționale.

Ucraina a continuat să organizeze campanii de informare a cetățenilor ucraineni cu privire la drepturile și obligațiile lor atunci când călătoresc spre UE în ceea ce privește exceptarea de la obligativitatea vizelor.

Ucraina își intensifică eforturile în domeniul gestionării frontierelor. Cabinetul de miniștri a înființat un grup de lucru inter-agenții în ianuarie 2019 cu scopul principal de a coordona politicile operaționale legate de gestionarea frontierei. O nouă strategie globală de gestionare integrată a frontierelor pentru perioada 2020-2025 a fost elaborată cu sprijin din partea experților UE și adoptată în iulie 2019. Un plan de acțiune aferent a fost adoptat în noiembrie 2019. Sunt în derulare discuții cu privire la necesitatea incriminării contrabandei cu toate tipurile de produse (nu numai cu cele accizabile) ca element indispensabil al gestionării frontierelor, fără un angajament clar din partea Ucrainei până în prezent.

Ca urmare a crizei generate de pandemia de COVID-19, Ucraina a instituit o serie de măsuri, inclusiv o interdicție generală începând cu 17 martie 2020 privind intrarea cetățenilor străini, cu excepții, precum și suspendarea tuturor zborurilor internaționale comerciale obișnuite, a traficului de trenuri și de autobuze în interiorul și în afara Ucrainei. La 25 martie 2020 au fost introduse dispoziții privind situația de urgență la nivel național, care au inclus măsuri consolidate de ordine publică, examinarea medicală obligatorie a persoanelor cu simptome de COVID-19 și spitalizarea forțată sau plasarea în carantină a acestor persoane, precum și o comunicare mai bună cu cetățenii și măsuri sanitare, inclusiv dezinfectarea spațiilor publice. Aceste măsuri au fost prelungite până la 31 iulie 2020, cu o eliminare a restricțiilor pe regiuni, în funcție de evoluția situației epidemiologice.

În această perioadă, Ucraina a repatriat câteva mii de cetățeni, în special prin intermediul a sute de zboruri organizate sporadic în acest scop. Guvernul a dispus reluarea de la 15 iunie 2020 a serviciilor de trecere a frontierei în aeroporturile din Ucraina. De la această

dată, zborurile comerciale s-au reluat treptat, pe baza situațiilor epidemiologice, a acordurilor bilaterale și a măsurilor restante în vigoare în țările terțe, inclusiv în statele membre ale UE.

Ordinea și siguranța publică

Grupurile de criminalitate organizată din Ucraina sunt din ce în ce mai implicate în traficul de droguri, în criminalitatea organizată contra patrimoniului, în special în infracțiuni legate de autovehicule, precum și în sistemele de fraudare a investițiilor și a corupției în sport. Aceste grupuri cooperează frecvent cu grupuri de criminalitate organizată din alte țări. Infractorii cibernetici din Ucraina continuă să fie implicați în diferite tipuri de criminalitate cibernetică, inclusiv în atacuri asupra cetățenilor și țintelor din UE. În plus, conflictul din Ucraina și lipsa efectivă a controalelor asupra unor părți din frontiera de est a Ucrainei continuă să prezinte un risc pentru deturnarea armelor de foc și a altor mărfuri traficate/de contrabandă din regiune către UE. În plus, în ultimii ani, ucrainenii sunt printre cele mai des raportate victime ale traficului de persoane din afara UE.

Ucraina și-a intensificat eforturile în cadrul cooperării internaționale, inclusiv cu Europol. Agențiile de aplicare a legii din Ucraina sunt implicate în operațiuni comune în cadrul ciclului de politici al UE/EMPACT. Ucraina dezvoltă cooperarea internațională în materie de asigurare a respectării legii pentru combaterea criminalității organizate. UE sprijină în mod activ agențiile de asigurare a respectării legii din Ucraina în eforturile lor de a-și consolida capacitatea prin intermediul proiectului emblematic PRAVO[19] de sprijinire a poliției și al Misiunii de consiliere a UE. Deși încă nu are o strategie generală pentru reorganizarea sectorului de asigurare a respectării legii, Ucraina continuă să reformeze poliția națională. Un sistem de securitate pentru combaterea criminalității organizate (SOCTA), dezvoltat recent și condus de Ucraina, bazat pe metodologia Europol, reprezintă un pas semnificativ în direcția combaterii criminalității organizate și a îmbunătățirii cooperării dintre agențiile de asigurare a respectării a legii, dar încă așteaptă aprobarea.

În domeniul luptei împotriva corupției, Ucraina a continuat progresele anterioare în instituirea unui cadru instituțional eficient, inclusiv noua instanță supremă anticorupție (HACC), care a început să funcționeze la 5 septembrie 2019. HACC nu are încă un sediu permanent, esențial pentru a asigura independența și caracterul durabil al activității sale. Eliminarea obligației de a prezenta declarații electronice de către activiștii anticorupție și membrii străini ai consiliilor de supraveghere din întreprinderile de stat, precum și reincriminarea îmbogățirii ilicite și introducerea de dispoziții privind confiscarea care nu se bazează pe o hotărâre de condamnare constituie etape importante. S-au înregistrat progrese în ceea ce privește verificarea în mod eficace și automatizată a declarațiilor de avere în format electronic, în special prin asigurarea faptului că Agenția Națională pentru Prevenirea Corupției (NACP) are acces complet și automat la toate registrele și bazele de date relevante.

În octombrie 2019, s-a adoptat o lege care prevede o relansare completă a NACP, în special schimbarea structurii sale de conducere de la organism colegial la un singur director. În urma unui proces de selecție transparent, cu participarea experților internaționali, în ianuarie 2020 a fost numit un nou șef al NACP.

[19] Un program în valoare de 36 de milioane EUR pentru sprijinirea creării unui sistem eficient de asigurare a respectării legii, care să respecte drepturile omului și să vină în sprijinul poporului ucrainean, prin furnizarea sprijinului necesar poliției naționale a Ucrainei și a altor autorități ucrainene responsabile de asigurarea respectării legii (decembrie 2017 – iunie 2021).

În urma unei presiuni internaționale susținute în ultimii ani, în octombrie 2019, Biroului Național Anticorupție (NABU) i s-a acordat în cele din urmă o competență autonomă de interceptare.

Nu au fost abordate preocupările legate de independența Parchetului specializat în combaterea corupției (SAPO), prezentate în 2018 sub formă de acuzații de culpă profesională gravă împotriva șefului SAPO. În ciuda tensiunilor cauzate de aceste acuzații, NABU și SAPO au continuat să coopereze în mod activ în 2019, iar în cursul ultimelor șase luni din 2019 au fost depistate mai multe persoane corupte decât pe parcursul întregului an 2018. Încercările de demitere a șefului NABU au primit un nou impuls la începutul lunii februarie 2020, când o petiție parlamentară pentru înlăturarea sa a adunat peste 200 de semnături, deși niciunul dintre criteriile de demitere în condițiile legii nu era îndeplinit. În urma numirii controversate și politizate din 2018 de auditori pentru auditul extern al NABU, numirile anterioare au fost anulate de noua conducere și nu s-au făcut alte numiri. O concluzie negativă trasă în urma efectuării unui audit constituie un motiv de demitere a conducerii NABU.

În iunie 2020, Biroul Procurorului General a lansat procesul de selecție pentru o nouă conducere a SAPO, prin numirea a patru membri în comisia de selecție. Alți șapte membri urmează să fie numiți de Parlament. Se preconizează că noua conducere a SAOP va începe să lucreze în toamna anului 2020.

În decembrie 2019, a fost adoptată o lege care relansează Biroul de Stat pentru Investigații (SBI), însărcinat cu investigarea abuzului în serviciu al funcționarilor publici (inclusiv a infracțiunilor de corupție în afara mandatului NABU), și a fost numit un director interimar. Selecția șefului permanent al SBI este întârziată din cauza controverselor politice cu privire la componența comisiei de selecție.

Pe baza analizei de mai sus, Ucraina a luat măsuri identificate în cel de al doilea raport, iar criteriile de referință privind liberalizarea vizelor sunt îndeplinite în continuare. În pofida scăderii ratei de returnare, a existat în continuare o bună cooperare în ceea ce privește readmisia, care trebuie menținută, precum și o cooperare cu UE și cu statele membre cu privire la măsurile de remediere a problemelor din domeniul migrației și al securității. Ucraina și-a continuat eforturile în domeniul statului de drept. Cu toate acestea, sunt necesare mai multe eforturi pentru a asigura caracterul durabil al rezultatelor, în special în ceea ce privește lupta împotriva corupției și a criminalității organizate, precum și îmbunătățirea în continuare a sistemului de gestionare integrată a frontierei (inclusiv incriminarea contrabandei cu toate tipurile de produse). De asemenea, sunt necesare măsuri imediate pentru a face față provocărilor legate de migrația neregulamentară.

Trebuie avute în vedere în continuare următoarele domenii:

- Consolidarea cooperării operaționale cu statele membre pentru a reduce migrația neregulamentară a cetățenilor ucraineni către spațiul Schengen+.
- Organizarea în continuare a campaniilor de informare cu privire la drepturile și obligațiile aferente regimului de călătorii fără viză.
- Asigurarea independenței, a eficacității și a caracterului durabil al cadrului instituțional anticorupție și evitarea politizării activității tuturor agențiilor de asigurare a respectării legii. În special, abordarea preocupărilor persistente legate de independența și integritatea SAPO, inclusiv prin asigurarea unei proceduri de selecție credibile pentru următoarea conducere a SAPO. Asigurarea faptului că numirea și

revocarea tuturor persoanelor aflate la conducerea agențiilor de asigurare a respectării legii se desfășoară în strictă concordanță cu legea. Asigurarea faptului că nou relansata Agenție Națională pentru Prevenirea Corupției își îndeplinește în mod credibil mandatul, inclusiv prin continuarea operării unui sistem complet funcțional și eficace de verificare a declarațiilor de avere.

- Consolidarea capacităților poliției naționale și îmbunătățirea cooperării și a delimitării dintre agențiile de asigurare a respectării legii pentru a combate cu rezultate mai bune criminalitatea organizată.

III. Concluzii

Comisia consideră că, pe baza analizei prezentate în prezentul raport și în documentul aferent de lucru al serviciilor sale, cerințele în materie de liberalizare a vizelor pentru țările evaluate continuă să fie îndeplinite. Prezentul raport identifică acțiunile suplimentare care trebuie întreprinse – în unele cazuri imediat – de anumite țări în domenii specifice pentru a asigura îndeplinirea continuă a criteriilor de referință.

Ca răspuns mai larg la criza generată de pandemia de COVID-19, Comisia redirecționează asistența din oferită prin intermediul Instrumentului de preaderare – pentru țările din Balcanii de Vest – și a Instrumentului european de vecinătate – pentru țările din cadrul Parteneriatului estic – astfel încât acestea să poată răspunde nevoilor imediate și aborda consecințele socioeconomice. Încă de la începutul pandemiei, țările din Balcanii de Vest și din cadrul Parteneriatului estic au pus în aplicare o gamă largă de măsuri și și-au repatriat cetățenii, inclusiv din spațiul Schengen+.

Numărul **cererilor de azil nefondate** în cazul **Albaniei** și al **Georgiei** reprezintă în continuare o sursă de îngrijorare. Unele state membre raportează fenomenul depunerii de cereri de azil în UE pe motiv medical (în special de către georgieni). S-a observat o creștere a migrației neregulamentare din **Georgia**, **Ucraina, Serbia** și **Bosnia și Herțegovina**. Nivelul migrației neregulamentare a **cetățenilor albanezi** continuă să fie ridicat. Țările din Balcanii de Vest și din cadrul Parteneriatului estic au luat măsuri pentru a face față acestor provocări, dar sunt necesare mai multe eforturi pentru a se asigura rezultate mai bune și mai durabile.

Capacitatea insuficientă de primire în unele țări din Balcanii de Vest (în special Bosnia și Herțegovina) ridică îngrijorări cu privire la capacitatea de a face față pe deplin provocărilor reprezentate de migrația neregulamentară. În ciuda scăderii ratei de returnare, cooperarea în materie de readmisie și de returnare continuă fără probleme pentru toate țările din Balcanii de Vest și din cadrul Parteneriatului estic. Ar trebui, cu toate acestea, să se mențină o rată stabilă de returnare și de readmisie a propriilor cetățeni, iar readmisia resortisanților țărilor terțe ar trebui să fie îmbunătățită în continuare, în special de către țările din Balcanii de Vest.

Semnarea rapidă a acordurilor restante privind statutul Poliției de frontieră și al gărzii de coastă la nivel european are o importanță deosebită, deoarece acest lucru va contribui la o gestionare mai solidă a migrației neregulamentare, deși responsabilitatea pentru gestionarea frontierelor respective le revine în principal țărilor din Balcanii de Vest.

Pentru a asigura un mediu de migrație și securitate bine gestionat – ca o condiție de bază pentru îndeplinirea continuă a criteriilor de referință – Comisia solicită tuturor țărilor cu regimuri de călătorii fără viză **să își asigure alinierea la politica UE în domeniul vizelor**.

Țările din Balcanii de Vest și din cadrul Parteneriatului estic au continuat să ia măsuri **pentru a preveni și a combate criminalitatea organizată**. Cu toate acestea, eforturile trebuie să fie susținute și consolidate în continuare. Grupurile de criminalitate organizată din aceste țări

continuă să fie active în domeniul traficului de arme de foc ilegale și al diverselor mărfuri ilicite (în special droguri și tutun), al infracțiunilor contra patrimoniului, al infracțiunilor cu autovehicule, al spălării banilor, al traficului de persoane[20], al introducerii ilegale de migranți și al criminalității informatice.

Corupția la nivel înalt rămâne o problemă în toate țările vizate de prezentul raport. La fel ca în anii anteriori, raportul a identificat nevoia ca **Republica Moldova** să ia urgent măsuri imediate pentru a asigura îndeplinirea criteriului de referință privind combaterea corupției. Deși unele acțiuni importante au fost întreprinse de guvernul fostului premier Maia Sandu, eforturile trebuie puse în aplicare și susținute de noul guvern din Republica Moldova. Procesul de reformă din **Ucraina** – în special în domeniul anticorupției – este în desfășurare și se așteaptă progrese suplimentare.

Planul de acțiune comun privind combaterea terorismului pentru Balcanii de Vest a fost aprobat la 5 octombrie 2018. Un an mai târziu, au fost negociate și semnate acorduri bilaterale cu toți partenerii din Balcanii de Vest. Aceste acorduri bilaterale reprezintă o etapă importantă în abordarea principalelor domenii prioritare de securitate, inclusiv în prevenirea tuturor formelor de radicalizare și a extremismului violent și a provocărilor pe care le reprezintă returnarea luptătorilor teroriști străini și a familiilor acestora. Acestea ar trebui să fie acum puse în aplicare în mod activ.

Punerea în aplicare a criteriilor de referință privind liberalizarea vizelor este un proces continuu și permanent. Prin urmare, se va continua monitorizarea îndeaproape, inclusiv prin reuniuni la nivelul funcționarilor de rang înalt, precum și prin reuniunile și dialogurile regulate ale Subcomitetului pentru justiție, libertate și securitate dintre UE și țările care beneficiază de un regim de călătorii fără viză, iar pentru țările din Balcanii de Vest, prin rapoartele periodice privind extinderea, inclusiv, dacă este cazul, în cadrul negocierilor de aderare la UE.

[20] Traficul de persoane rămâne o formă extrem de profitabilă de criminalitate gravă și organizată, determinată de profituri mari și de cererea care favorizează toate formele de exploatare. Traficul nu necesită trecerea frontierelor; un număr semnificativ de victime sunt traficate în interiorul frontierelor naționale, inclusiv în UE. S-au depus eforturi pentru combaterea traficului de persoane. Garantarea că toate victimele, inclusiv cele traficate în interiorul frontierelor naționale, au acces la asistență și sprijin adecvat, ținând cont de faptul că femeile și fetele reprezintă în continuare, la nivel global, cea mai mare parte a victimelor și sunt în principal traficate în vederea exploatării sexuale, rămâne un aspect esențial. Prevenirea trebuie să rămână în centrul tuturor acțiunilor de combatere a traficului, axându-se pe combaterea culturii impunității pentru toți autorii care încurajează infracțiunea.